

POSUDEK
oponenta diplomové práce

Jméno studenta: .....**Andrea Florianová**
Název diplomové práce: .....**Srovnání pojetí totemismu
u Sigmunda Freuda a Émila Durkheima**
Oponent: ..... **Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D.**
Termín odevzdání posudku: **13. 5. 2011**

Téma, struktura, cíl a metoda práce

Za cíl své diplomové práce si studentka Florianová zvolila „komparovat jejich [Durkheima a Freuda] přístupy na pozadí Durkheimovy a Freudovy redukcionistické teorie a tím odkrýt základní myšlenky, které je vedly k vytvoření teorií, které nacházejí dodnes své uplatnění ve vědeckém světě“ (str. 7). Obávám se, že tato věta je pro studentčinu práci velmi charakteristická. Především je nejasná – je sice možné tušit, co studentka chtěla říci, ale její vyjádření je velmi přibližné. Věta je stylisticky velmi krkolomná podobně, jako je tomu na mnoha jiných místech práce. Obsahuje překlepy a pravopisné chyby v těžko únosné koncentraci – stejně jako celá práce. A hlavně vyjadřuje cíl, který se mi zdá podivný: proč dnes odkrývat Durkheimovy a Freudovy myšlenky o totemismu? Zůstaly snad doposud při existenci desítek durkheimovských a freudovských monografií skryty? Můžeme se také ptát, v jakém v současném vědeckém světě nacházejí tyto teorie uplatnění. Domníval jsem se, že diskuse o oprávněnosti pojmu „totemismus“, natož diskuse o platnosti teorií o totemismu jako vývojovém stupni náboženství v podstatě skončila v 60. letech díky Lévi-Straussovi. Autorka kapitolku o současném ohlase těchto teorií ostatně neuvádí a na samém závěru se spokojuje s podobně obecným tvrzením, že tyto teorie mají „dodnes hojný počet zastánců“.

Téma diplomové práce i cíl jsou tedy jasné, ačkoli cíl byl podle mého názoru naplněn jen velmi částečně: komparace se týká pouze šest stran, tedy méně než jedné desetiny práce, a myšlenek, které by nebyly obsaženy jinde, a které by tedy studentka odkrývala, nenacházím mnoho.

Práce je dobře strukturována do čtyř částí: v úvodní je naznačen význam pojmu „totemismus“ a jeho historie, druhá a třetí se věnuje Durkheimovi, resp. Freudovi s důrazem na jejich chápání náboženství, a konečně čtvrtou tvoří oněch zmíněných šest stran komparace. Metoda je odpovídající studentčinu záměru komparovat.

Věcný obsah a přínos

Diplomová práce má kompilační charakter a obsahuje – jak je napsáno výše – velmi málo myšlenek samotné autorky. Nezdá se mi, že by přinášela něco nového, co by v zásadě nebylo možné dohledat u jiných autorů, a to dokonce ani ve své hlavní (čtvrté, komparativní) části. Celé dlouhé pasáže o Durkheimovi a Freudovi souvisejí s pojetím totemismu u těchto autorů jen velmi volně či vůbec. Studentka také nijak nezduodňuje svůj výběr autorů odborné literatury o totemismu, Durkheimovi či Freudovi, a tak pociťuji podezření, že hlavním kritériem výběru snad byla dostupnost těchto prací na Internetu. Zdá se mi, že neměly být pomínuty česky vydané knihy se zajímavými reflexemi totemismu, minimálně Bowieová a Kandler.

Odpověď na otázku věcné správnosti je komplikována množstvím překlepů, kvůli nimž je těžké odhadovat, do jaké míry studentka problematice opravdu rozumí: např. na str. 21 je možné vytušit, že místo „italizující“ funkce náboženství má být „revitalizující“ funkce. Není

ale možné vytušit, zda se jedná o překlep, anebo o autorčinu špatnou práci a faktické neporozumění. Ostatně – je příznačné, že odkaz, jehož pomocí by bylo možné si ověřit, jak to Durkheim s funkcemi náboženství skutečně myslel a snad i odvodit, jak to myslela autorka, vede na stránky, které o funkcích náboženství explicitně nepojednávají.

Forma práce

Jak je patrné již z předchozích odstavců, ani formální stránka diplomové práce nemůže zůstat bez výtek. Práce působí velmi ledabyle. Některým tvrzením při vší snaze nerozumím (např. konci druhého odstavce na str. 44), řada souvětí a odstavců vytvářejí určitý (a snad i věcně správný) dojem, ale vyjádření je spíše matoucí (např. hned na straně 9 svádí vyjádření k otázce, zda je možné zveřejnit myšlenku o totemismu dříve, než je pojem „totemismus“ poprvé vysloven), patrně kvůli automatickým opravám v počítačovém programu je komplikováno porozumění některým cizím slovům (např. výraz „koheze“ je na několika místech nahrazen nějakým podivným tvarem), studentka si není jista gramatickými tvary (např. u přivlastňovacích adjektiv), počet pravopisných chyb je mimořádně vysoký, a to i tehdy, pokud bychom rezignovali na požadavek správné interpunkce. Práce D. L. Palse chybí v seznamu literatury; v něm ostatně najdeme i chybné uvedení jednoho z autorů (Sbíral místo Zbíral). Resumé je velmi slabé a neplní svou funkci jako shrnutí toho, k čemu autorka dospěla; možná i proto, že tento výtažek skutečně není nijak velký.

Celkové hodnocení

Studentčina práce by podle mého názoru byla velmi dobře přijatelná na bakalářském stupni, na němž je nutné především osvědčit porozumění problematice a pro nějž je odpovídající i její kompilační charakter. Kritéria pro tento stupeň předkládaná práce s přehledem splňuje. Pro magisterský stupeň není ale podle mého mínění dost vyspělá ani obsahově ani formálně. Neopírám, že se studentka při jejím psaní opravdu snažila, a doufám, že tuto snahu zhodnotí u obhajoby. Diplomovou práci samotnou ale zatím musím hodnotit jako nedostatečnou.

Zdeněk Vojtíšek